

О Б Щ И Н А Ш У М Е Н

9700 гр. Шумен, бул. "Славянски" № 17, тел./факс: 054/800400,
e-mail: mayor@shumen.bg, <http://www.shumen.bg>
ISO 9001:2008 ISO 14001:2004 OHSAS 18001:2007 ISO 27001:2005

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

НА ОБЩИНА ШУМЕН В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА
СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ
ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО
СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ

(2013 – 2014 г.)

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за действие на община Шумен за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение (2013-2014) е израз на политиката на община Шумен, насочена към подобряване на социално-икономическите условия на живот на ромите и е етап от изпълнението на приоритетните задачи, базирани в Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).

Настоящият план за действие задава основни принципи на общинската политика за равноправно интегриране на българските граждани от ромски произход и други в уязвимо социално – икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация. Интегриран териториален подход, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, съобразени с местните особености и нужди, включително на най-нуждаещите се, с цел постигане на видима промяна на конкретното населено място.

Планът за действие не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Настоящият документ използва името роми като обобщаващо както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

Планът за действие на община Шумен за интегриране на българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение (2013-2014) отчита ситуацията на тази общност в общината от социално-икономическа и демографска гледна точка.

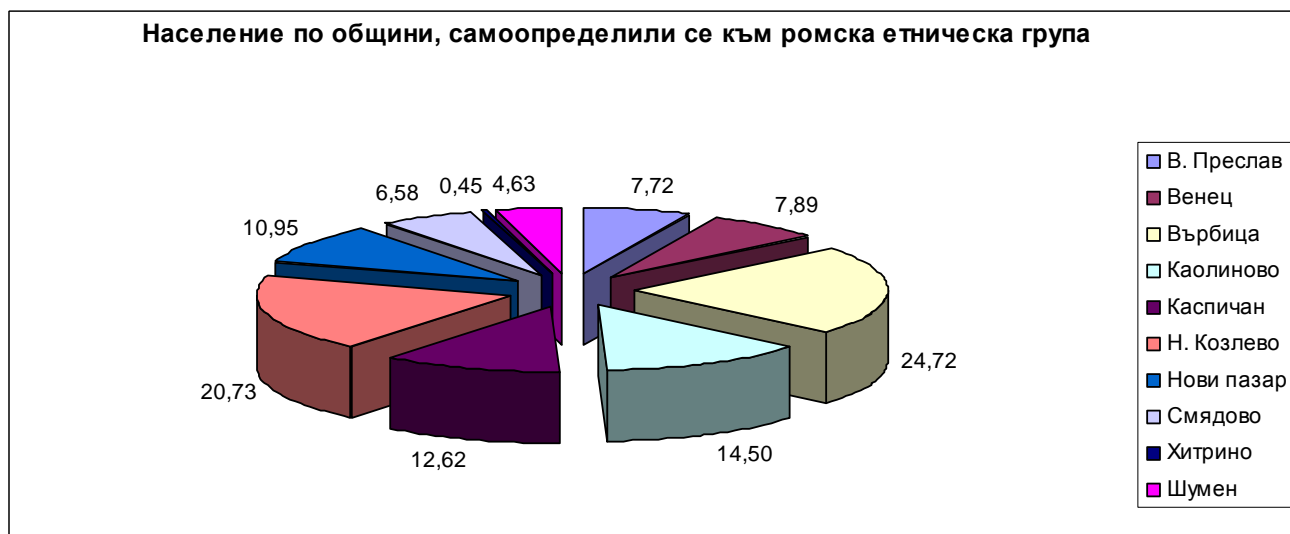
По данни на Националния статистически институт от преброяването на населението и жилищния фонд през 2011 г., населението на Област Шумен наброява 180 528 души (в т.ч. са отговорили 167 952 души), като ромският етнос е трети по численост след българския и турския (българският наброява 99 446 души, а турския – 50 878). Към 01.02.2011 г. като роми се самоопределят 13 847 души.

За община Шумен разпределението е следното:

Население по етническа група – Преброяване 2011							
	Население	в т.ч. отговорили	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не се самоопреде лят
Община Шумен	93 649	87 377	68 781	13 179	4 042	721	654
Област Шумен	180 528	167 952	99 446	50 878	13 847	2 093	1 688

Данни: НСИ

Според делът на самоопределилите се като роми лица, община Шумен се нарежда на девето място в областта, пред община Хитрино.

Данни: НСИ

Като основна непосредствена целева група на Плана са идентифицирани 4042 български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, разпределени в следните райони:

- кв. „Витоша” и кв. „Млада гвардия” на територията на гр. Шумен;
- обособени компактни групи ромско население в кв. Дивдядово, кв. Макак, кв. Мътница и в с. Салманово, с. Ивански, с. Градище, с. Друмево, с. Мадара, с. Струйно, живеещи в масивни, полумасивни и паянтови жилищни постройки.

Планът е резултат от съвместните дейности и партньорство между Община Шумен, Дирекция „Социално подпомагане», Дирекция «Бюро по труда», Комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, служители на МВР (детска педагогическа стая), Комплекс за социални услуги за деца и семейства, представители на общностите, за които са предназначени мерките, училищата и детските градини на територията на общината.

Планът е отворен и подлежи на допълнение и актуализиране.

Основните приоритети на плана за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение са:

- повишаване на образованието;
- здравния статус;
- жилищни условия;
- заетост;
- върховенство на закона и недискриминация;
- култура и меди.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ ПО СЕКТОРИ

Възрастовата структура на ромите в Област Шумен съгласно последното преброяване сочи нисък процент на продължителност на живота. Ромите в диапазона над 70 години са 459 души. Най-многобройни са преброените роми в диапазона 0-9 г. (2 596 души), 10-19 г. (2 336 души) и 20-29 г. (2401 души).

Етническа група	Възраст									
	Общо	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80 +
Общо	167 952	14 717	17 135	21 584	23 896	23 764	23 678	22 558	14 534	6 086
Българска	99 446	6 696	8 233	11 468	13 522	14 085	14 961	15 090	10 625	4 766
Турска	50 878	4 637	6 167	7 200	7 939	7 552	6 757	6 117	3 341	1 168
Ромска	13 847	2 596	2 336	2 401	1 941	1 674	1 462	978	387	72
Друга	2 093	195	217	292	282	279	373	260	131	64
Не се самоопределя	1 688	593	182	223	212	174	125	113	50	16

В таблицата са разпределени данните за лицата отговорили на доброволния въпрос за самоопределяне по етническа група.

НСИ

Образование

При преброяването през 2011 г., населението от ромски или друг етнос над 7 и повече години за Област Шумен възлиза на 12 038 души. От тях едва 0,39 % са със завършено висше образование (48 души). 782 души или 6.49 % са със средно образование. С основно образование са 4323 души (35.9%), а с начално и по-ниско са 4230 (35.13%), а 679 не са посещавали никога училище. (Областна стратегия)

На територията на община Шумен, образователно-възпитателните дейности с подрастващото поколение се реализират в 25 общински и професионални училища /начални, основни, СОУ, гимназии/, 3 частни училища и колежи и 31 ЦДГ.

Обобщените данни по различни показатели, показващи състоянието в образователната сфера на децата и ученици от социално уязвими малцинствени групи на територията на община Шумен са следните:

	Показатели	Брой,%
1.	Брой на децата, подлежащи през учебната 2012/2013 година на задължителна доучилищна подготовка в подготвителни групи в ЦДГ и подготвителни класове в училище.	1536
2.	Процент на необхванатите деца на 5 и 6- годишна възраст – към месец декември 2012 г.	11% – деца на 5 години 10% – деца на 6 години
3.	Процентен дял на децата от ромски произход – спрямо общия брой подлежащи; спрямо броя необхванати деца в подготвителни групи и подготвителни класове.	около 19 %; около 80 %
4.	Брой на учениците, които се обучават в първи клас	845;

	през настоящата учебна година. Процентен дял на децата от ромски произход.	(около 9% се самоопределят като роми)
5.	Процентен дял на учениците непостъпили в първи клас в училищата от община Шумен за настоящата учебна година.	10%
6.	Брой ученици в уязвимо положение, отпаднали от дневна форма на обучение за учебната 2011/2012 г.	39
7.	Процентен дял на учениците в уязвимо положение, спрямо всички ученици, които са се явили на поправителни изпити през учебната 2011/2012 г.	37%
8.	Брой ученици в уязвимо положение, обучавани в самостоятелна форма на обучение през учебната 2011/2012 г.	15
9.	Процентен дял на ученици в уязвимо положение, спрямо учениците с голям брой неизвинени отсъствия за учебната 2012/2013 г.	54%
10.	Данни за проведената работа с родители на ученици от ромската общност.	Реализирани индивидуални срещи и консултации с родители, дейности по проекти: „Училище за толерантност”, „Заедно сме по-добри” и др.
11.	Брой ученици от ромски етнически произход, участници в извънкласните дейности.	546
12.	Брой участници в дейности по оgramотяване на неграмотни и малограмотни възрастни.	-
13.	Брой педагогически кадри, участници в проведени обучения за работа в мултикултурна среда през последните пет години.	208

Обобщените данни сочат, че има деца и ученици на 5, на 6 и на 7 годишна възраст, необхванати в подготвителни групи в ЦДГ и непостъпили в първи клас в училищата на територията на община Шумен. В значителна степен - около 80 % от необхванатите деца в подготвителните групи в детските градини са от ромски произход.

Около една трета от всички ученици, които са се явили на поправителни изпити в края на учебната 2011/2012 г., са в уязвимо социално-икономическо положение. Също такъв е и дялът на учениците от ромски произход, които остават да повтарят класа.

Сравнително малък е броят на учениците в уязвимо положение, които са реинтегрирани чрез избор на самостоятелна форма на обучение за придобиване на основно и средно образование. През изминалата и настоящата учебна година не са реализирани дейности по оgramотяване на неграмотни и малограмотни възрастни.

Доказателство за високата степен на незаинтересованост на родители и ученици от ромски произход за участие в образователно-възпитателния процес в училище е факта, че над 50 % от учениците с голям брой неизвинени отсъствия за настоящата учебна година са от тази група.

Като положителна тенденция се очертава участието на ученици от малцинствени етнически групи в различни извънкласни дейности, провеждани в училищата на територията на общината.

Проявен е интерес за повишаване на професионалната квалификация на педагогически кадри за работа в мултиетническа учебна среда.

Обобщените данни от образователните институции на територията на община Шумен сочат тенденцията много млади роми да са незаинтересовани за своето образование, да не тръгват на училище или рано да го напускат, да допускат голям брой безпричинни отсъствия от учебни занятия, да имат ниска успеваемост в провеждания образователно-възпитателен процес, недостатъчно добре да владеят български език. Факт е и неангажираността и ниския родителски капацитет за оказване на необходимата подкрепа и стимулиране на подрастващите към по-добро образование, като необходима предпоставка за по-добра социална и трудова реализация.

Жилищни условия

Жилищните условия и инфраструктурата на терените, които обитава целевата група, не са в добро състояние. Липсва стабилно изградена водопроводна и канализационна мрежа, рядко – с нелегално прокарана електрическа мрежа или дори без ток.

Немалка част от целевата група обитава примитивни жилища с лоши материално-битови и санитарно-хигиенни условия.

Терените, които обитават, нямат изработени кадастрални карти и регистри към тях.

Заетост

Наличните секторни данни сочат, че общият брой на регистрирани безработни лица към м. ноември 2012 г. в община Шумен са 2991 лица, съставляващи 6,6 % равнище на обща безработица в региона. От тях 329 лица – близо 11% са се определили като лица от ромски етнос. 191 от тях са жени, 138 са мъже, 241 са без образование, 41 са с начално образование, 40 – с основно образование.

Горепосочените данни чертаят изключително висок дял на безработните лица от ромски произход с ниско или без образование, което обстоятелство ги поставя в неблагоприятна и неконкурентноспособна среда на пазара на труда. Предлагането на работна сила без специалност и квалификация продължава да бъде много голямо. Налице е и ниско ниво на активност за реализиране на трудовия пазар, неумение за търсене на работа, както и към нежелание за участие в курсове и програми за квалификация и преквалификация. Всичко това води до процес на дълготрайна безработица сред лицата от този етнос, липса на мотивация за работа и последваща загуба на трудови навици. Сериозен проблем при ромите остава високият дял на самонаетите, упражняващи свободна професия и семейни работници в строителството, селското стопанство и комуналните услуги.

Трайно се налага тенденция към осигуряване на доходи от социални помощи. Ниските реални доходи и по някога и липса на такива намалява значително жизнения стандарт на тази уязвима група от населението.

Предвид негативните тенденции в попрището, алтернатива за осигуряване на вид заетост на лица от ромски произход, живущи в община Шумен и възможност за тяхната социална интеграция, мотивиране и желание за извършване на трудова дейност, остава включването им в програми и мерки за временна заетост. Това обстоятелство води след себе си възможности за здравно и пенсионно осигуряване, както и налични възможности за свободен достъп до качествени здравни и социални грижи.

Здравеопазване

На територията на община Шумен са разгърнали своята дейност няколко лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ, които работят съобразно наличните нормативни изисквания: „МБАЛ – Шумен”, „КОЦ – Шумен” ЕООД, ДКЦ I – Шумен”, ЕООД „МТЛ I – Шумен” ЕООД и 57 лекарски практики.

По неофициални данни над 65% от ромското население в община Шумен са здравно неосигурени, което обстоятелство предполага затруднен достъп на общността до качествени здравни грижи и профилактика. Наличните статистически данни сочат, че през календарната 2012 г. регистрираните бременни жени от ромски произход в община Шумен са 51, като 3 от тях са хоспитализирани в болнично заведение. 143 жени от ромски произход са били прегледани от специалист, на 70 от тях са поставени спирали, а родените деца са 22. Посредством оборудван АГ мобилен кабинет са били прегледани 170 жени, а в мобилен педиатричен кабинет са били прегледани 98 деца. Регистрираните новородени деца при личен лекар са 22. Проведените имунизации по Националния имунизационен календар са 50.

В община Шумен с ромското население работят трима здравни медиатори, а обхванатите от организирани здравно-образователни интервенции с млади хора в и извън училищна среда са 186 ученици от ромски произход. Като цяло сред ромското население е налице ниско ниво на здравна култура, породено от високия процент на бедност и затруднен достъп до качествено формално и неформално образование и здравни грижи. В последните 3 години се наблюдава възходяща тенденция към нарастване на организирани на местно ниво превантивни и информационни дейности сред ромската общност, благодарение на редица проекти и програми на национално и европейско ниво, действащи в региона.

Култура и медии

В община Шумен развиват дейност 34 читалища, 7 културни института и 20 медии. Те успешно изпълняват културно-просветна, библиотечна и лекционна дейност, приобщавайки хора от различни етноси и възрасти и популяризирайки дейностите, свързани с тях.

На територията на град Шумен в две от читалищата - НЧ „Екипе - 1997” и НЧ „Евролил 2005” се реализира дейност, изцяло свързана с ромската култура. Читалище „Екипе 1997” разполага с част от сградата, която се нуждае от основен ремонт. Дейността му обхваща единствено отбелязване на годишнини и празници. Съвместяването на сградата с друго читалище /НЧ „Пробуда – 1958”/, липсата на библиотечен фонд създават предпоставка за непълноценната му дейност. НЧ „Евролил 2005” не разполага със сграден фонд, но с успех осъществява дейност и популяризира ромската култура – участие в общински и регионални прояви. Съвместните дейности на различните институции – читалища, културни институти, медии и отдел „Култура и реклама” към община Шумен са в посока отбелязване на традиционните ромски празници, популяризиране на ромския фолклор, участие на ромски състави в концерти и Карнавала на плодородието, представяне на млади ромски творци в конкурс за ромска поезия и др.

III. ДЕЙНОСТИ ПО ПРИОРИТЕТИ :

ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ, ЗАЕТОСТ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ, КУЛТУРА И МЕДИИ

IV ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В края на периода на Плана за действие се очаква:

- Повишено качество на образование на учениците в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за ученици в сходна ситуация ;
- Повишена здравна и екологична култура на учениците и младите хора в кварталите;
- Намалена безработицата сред малцинствата;
- Подобряване на жилищните условия на целевата група; ,

V МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРАЦИОННАТА ПОЛИТИКА

Изпълнението на плана е съвместна задача на органите на местната власт, Дирекция «Социално подпомагане», Дирекция «Бюро по труда», Комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, служители на МВР (детска педагогическа стая), Комплекс за социални услуги за деца и семейства, представители на общностите, за които са предназначени мерките, училищата и детските градини на територията на общината.

При изпълнението на Плана ще се съблюдава принципът на партньорство с местните общности и представители на целевата група.

Финансирането на изпълнението на дейностите ще се осъществява със средства от общинския бюджет, републиканския бюджет и средства от европейски фондове, като за целта със заповед на кмета на общината, ще бъде определен екип за работа и изпълнението на Плана.

VI МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката на изпълнението на Плана за действие ще се осъществява от Общински съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация да следи за постигането на измерими резултати от дейностите по изпълнението на мерките по плановия документ, както и активно да включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението:

- Напредъкът по изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана се отчита в административен мониторингов доклад.
- Общинският съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси координира и обобщава получената информация в доклада.
- Докладът се представя за одобрение пред Общински съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси.
- Докладът се приема от Общински съвет Шумен.
- Включване на целевите групи при изпълнение на Плана.

Списък на използваните съкращения и абривиатури:

НПО – Неправителствена организация

ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

КСУДС – Комплекс за социални услуги за деца и семейства

ОДЗ – Отдел за закрила на детето

ЦОИДУЕМ – Център за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

АЗ – Агенция по заетостта

СКЦ – Семейно-консултативен център

ОЗЦ – Общински здравен център
РЗИ – Регионална здравна инспекция
МЗ – Министерство на здравеопазването
МТСП – Министерство на труда и социалната политика
НПДЗ – Национален план за действие по заетостта
РФ „Искра” – Ромска фондация „Искра”

Планът за действие на община Шумен за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация (2013-2014) е приет на заседание на Общински съвет Шумен, проведено на